

#30

IDENTITAT I ROLS DE GÈNERE

CANEMÀS

REVISTA DE
PENSAMENT ASSOCIATIU
I CULTURA POPULAR

NÚMERO 30 | HIVERN-PRIMAVERA 2025

Premi BEST 2018 a la societat a una iniciativa de comunicació, concedit per l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya

Entitat acreditada per la UNESCO per a la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial

Direcció Antoni Serés

Coordinació Elena Calzada i Guillem Carreras

Consell de redacció Gemma Aguilera, Pere Baltà, Elena Calzada, Guillem Carreras, Oriol Cendra, Enric Cirici, Elena Espuny, Joan Maluquer, Rosa Maria Provencio i Antoni Serés

Consell Assessor Xesc Alemany, Ramon Arnabat, Elvira Asensi, Victor Baroja, Lluís Bellas, Elena Calzada, Guillem Carreras, David Cao, Anna Costal, Montserrat Garrich, Oriol Lluís Gual, Àngels Mach, Carme Oriol, Maria Antònia Pujol, Rosa Maria Provencio i Antoni Serés

Edita Ens de l'Associacionisme Cultural Català
Carrer València 558, 6è 1a, 08026 Barcelona, el Barcelonès
Tel. (34) 93 269 10 42, www.ens.cat

Disseny gràfic Victor Riba i Helena Carazo

Correcció lingüística Albert Lavila | Montse Pedarrós (article de Maika Casali i Tonhò Cuito) | Mauro Mulas (article de Carlo Sechi)

Portada Dimònies de Manacor | Assemblea Antipatriarcal de Manacor

PVP 12,00 €

Subscripció 20,00 € (2 números)

Publicitat i vendes canemas@ens.cat

Impressió El Tàfàner

Membre de l'APPEC

ISSN 2014-5519

Dipòsit legal B-4484-2012

Els judicis i opinions expressats en els articles publicats a la revista són exclusivament responsabilitat de l'autor. L'opinió de *Canemàs: revista de pensament associatiu i cultura popular* només s'expressa a l'editorial.

© Ens de l'Associacionisme Cultural Català

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**Diputació
de Barcelona**

#DibaOberta

**Ajuntament
de Barcelona**

SUMARI

04 L'EDITORIAL

06 Els Candelers d'avui

Gal·la Cortadellas Bertran i Oriol Lladó i Esteller

14 «Causanne gran alegria als noys petits y an als grans.» La festa catalana a través de la xilografia i el gravat popular als segles XVII i XIX

Marina Garcia i Carbonell

26 Enric Valor i Vives: l'amor a les paraules, l'amor a la vida

Joan Borja i Sanz

40 Er an a trauès des hèstes tradicionaus ena Val d'Aran

Maika Casali Masó e Tònho Cuito Bautista

54 Ciro Fadda, una vida per l'Alguer i per la cançó

Carlo Sechi

60 Textos satírics en la cultura popular i tradicional

Albert Rumbo i Soler

80 Les creus a l'skyline del paisatge català

Jordi Montlló Bolart

96 El potencial educador de l'associacionisme cultural i la cultura popular

Marina Civit Sanahuja

110 Falles, el compromís deu anys després de la UNESCO

Albert Roig

124 Guia pràctica per a la cerca d'informació en cultura popular catalana

Èlia Romaní Molins

138 DOSSIER CENTRAL

Identitat i rols de gènere

DIRECTORA *Georgina García Puig* ARTICULISTES *Lidia Montesinos Llinares, Núria Roca Samon, Diana Morena Balaguer, Sandra Anitua Jorge i Flynn Villena Castro i Georgina García Puig*

180 L'ENTREVISTA

Mont Plans: «El millor premi és poder continuar pujant a l'escenari»

Antoni Serés

188 RESSENYES

200 CULTURA POPULAR I CONFLICTE

Sis estàtues humanes en cerca d'altres personatges

Pedro Bennaton

204 GARBELLS DE CULTURA POPULAR

La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda

206 ARA FA DEU ANYS

210 LA PREGUNTA

212 LA INSTANTANIA

214 ARTICULISTES

IDENTITAT I ROLS DE GÈNERE

Segons l'enquesta de valors del Centre d'Estudis d'Opinió (febrer del 2024), el 54 % dels homes catalans d'entre setze i vint-i-quatre anys està molt o bastant d'acord amb l'afirmació: «El moviment feminista ha anat massa lluny.» La dada és reveladora. Indica que, malgrat els canvis legislatius impulsats els darrers anys a favor de la igualtat real entre dones i homes, els avenços assolits encara són fràgils. Per consolidar-los, és imprescindible que l'aplicació de les polítiques d'igualtat comporti un canvi profund de la mentalitat col·lectiva.

Dirigit per Georgina García Puig, el dossier central vol advertir que les festes i l'associacionisme no són espais intrínsecament inclusius. És una responsabilitat col·lectiva aconseguir que esdevinguin eines perquè l'accés a la cultura no estigui condicionat al gènere de les persones. Els articles de Lúcia Montesinos Llinares, Núria Roca Samon, Diana Morena Balaguer, Sandra Anitua Jorge i Flynn Villena Castro ofereixen un diagnòstic de la situació dels col·lectius de cultura popular en matèria d'igualtat i exposen alguns casos de bones pràctiques.

ELS CONTINGUTS DEL CANEMÀS 30

A «Els Candels d'avui», Gal·la Cortadellas Bertran i Oriol Lladó i Esteller reivindiquen el discurs de l'autor d'*Els altres catalans* per avançar cap a una societat

igualitària, sense asimetries en termes socials, econòmics, educatius, funcionals i generacionals.

Canemàs té la pretensió d'abordar l'estudi del patrimoni immaterial en tota la seva amplitud. L'estudi de Marina García i Carbonell sobre la festa catalana través de la xilografia respon a aquesta voluntat. Goigs, auques, ventalls..., la representació gràfica de la cultura popular s'ha manifestat en una àmplia gamma de formats.

Enric Valor és un dels grans noms de la rondallística valenciana. Amb motiu del 25è aniversari del seu traspàs, Joan Borja i Sanz en recorda les principals aportacions. Per al professor de la Universitat d'Alacant, simbolitza la reconciliació de la societat valenciana amb les pròpies paraules, amb la seva tradició literària, i amb les formes de la fantasia i la meravella.

Tornem a agafar les maletes per descobrir com es viu el calendari festiu a la Vall d'Aran. Maika Casalí Masó i Tònhò Cuito Bautista ens ofereixen una descripció divulgativa i documentada sobre una vintena de celebracions. Article imperdible per fer una primera immersió al patrimoni immaterial de la vall.

L'article dedicat a Ciro Fadda tanca la tríada d'homenatges a referents culturals dels Països Catalans. Carlo Sechi ens invita a descobrir una trajectòria de més de mig segle a favor de la divulgació de la música tradicional algueresa i de

l'oralitat popular. Un compromís que el va fer mereixedor del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1991).

Albert Rumbo i Soler proposa un recorregut pels dotze mesos de l'any. L'historiador berguedà presenta exemples de transgressió i sàtira en set cicles festius: Carnestoltes, Quaresma i Pasqua, cicle de l'arbre i la rosa, cicle de l'aigua i del foc, festes majors, cicle de tardor i Advent–Nadal.

A «Les creus a l'skyline del paisatge català», Jordi Montlló i Bolart consciència sobre el gran valor patrimonial que tenen les creus de terme. L'antropòleg identifica els seus orígens, així com els usos i funcions històriques que han tingut.

Més enllà de l'adquisició de coneixements, l'educació consisteix a cultivar aptituds com el treball en equip, la cooperació, el compromís amb l'entorn, l'autocrítica, el consens a través del pacte... Marina Civit Sanahuja convida a reflexionar sobre el potencial de l'associacionisme com a eina per adquirir aquestes competències.

Ja fa gairebé deu anys que la candidatura de Les festes del foc del solstici d'estiu als Pirineus va ser inscrita a la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO. Albert Roig ens explica quin impacte ha tingut aquest reconeixement en la cremada de falles, *haros* i brandons.

La recerca és una de les mesures de salvaguarda bàsiques del patrimoni cultural immaterial. Èlia Romaní Molins ha elaborat una guia pràctica per trobar informació de llibres, articles, tesis doctorals o de fons antics i patrimonials. L'article també aconsella sobre la citació

de referències documentals i arxivístiques i sobre la publicació de continguts a Viquipèdia i als projectes germans de l'enciclopèdia lliure.

Mont Plans és una de les cares més populars de l'escenari català. Antoni Serés hi conversa sobre els més de quaranta anys que atresora de carrera com a intèrpret, directora i productora. La Premi Margarida Xirgu 2023 fa repàs dels treballs més coneguts pel gran públic, amb La Cubana i Dagoll Dagom, però també de les propostes teatrals amb Xavier Albertí, Sergi Belbel, Paco Mir i Calixto Bieito.

Les darreres pàgines de la revista estan dedicades a les seccions habituals. Les ressenyes proposen una tria de novetats editorials i audiovisuals sobre dansa, rondallística, teatre, bestiar, música popular, ateneisme, recerca local i... xocolata! La col·laboració del grup Cultura Popular i Conflicte, firmada per Pedro Bennaton, tracta sobre les estàtues humanes de la Rambla de Barcelona. A «Garbells de cultura popular», es recorda la descripció que fa Mercè Rodoreda de la festa major de Gràcia a *La plaça del Diamant*. Tot seguit, a la secció «Ara fa deu anys», la sociòloga Marta Rovira Martínez resumeix les conclusions de la Beca d'Estudi *Diversitat i integració en l'associacionisme cultural català*, publicada en el Canemàs 10. Anna Gallego (Consortori per a la Normalització Lingüística) i Xavier Dengra (Plataforma per la Llengua) responen «La Pregunta» sobre la implicació de les entitats per millorar l'ús social del català. Finalment, «La instantània» ret un homenatge al bicentenari dels Tres Tombs de Barcelona.

L'ENTREVISTA

MONT PLANS

«El millor premi és poder
continuar pujant a l'escenari»

ANTONISERÉS

Fotografies: Elena Calzada

Conversem amb Mont Plans i Girabal (1948, Artés) asseguts en dues butaques de la Filmoteca de Catalunya, a Barcelona. No és casualitat, amb l'espectacle *Cadires* li van atorgar el premi Margarida Xirgu 2023 i, en cartellera, combina diversos muntatges en una dilatada trajectòria que supera els quaranta anys d'actriu, directora i productora.

Ets una dona de «butaca»?

Sí, molt! M'agrada anar al cinema, però sobretot m'agrada el teatre, tant professional com amateur, i també m'interessa molt el teatre social. Soc una bona consumidora d'espectacles. I m'agrada veure'ls des de la primera fila. M'incomoda tenir caps davant. Ho vull veure com si estigués dins l'escenari! El cinema és diferent perquè les pantalles estan molt elevades i hi ha millor visibilitat.

Ara bé [riu], detecto que la pregunta està relacionada amb les nominacions o premis, d'alguns dels meus muntatges teatrals, oi? Doncs sí. *Chaise longue* (1997), *BCN mapa d'ombres* (2004) i *Lali Symon* (2024) van ser nominades als Butaca i amb el musical *El temps de Planck* (2000) vaig obtenir el premi. *Peer Gynt* (2006) va tenir nominació al Max i m'han donat el Premi Margarida Xirgu per *Cadires* (2023).

«Vaig anar a la Massana per fer dibuix, pintura i disseny gràfic.»

Enhorabona per tot plegat. Abans, però, de dedicar-te al teatre, vas treballar en altres feines. Quines?

A la meua vida he fet una mica de tot; secretària, dependent, telefonista, traductora, fotoperiodista... A més, com

que m'agradava molt pintar i el món de la imatge, vaig anar a la Massana per fer dibuix, pintura i disseny gràfic. Soc el que col·loquialment es coneix com a «massanera». Jo no vaig anar a la universitat i era el més semblant a l'ambient universitari: la mena de gent, el que fèiem, com ens comportàvem, els treballs, les festes, en tinc un molt bon record.

En una ocasió, com a massanera coneguda, vaig anar a entregar els premis de fi de curs i en el discurs adreçat als alumnes els vaig dir que, malgrat no haver pogut dedicar-me a la professió per a la qual havia estudiat, m'ha servit molt a la meua vida i que desitjava que tots ells poguessin dedicar-hi la seva, tant homes com dones, ja que a la meua època era molt difícil per a nosaltres, les dones, accedir a la professió de la publicitat.

Ara, he de dir que és una de les millors coses que he fet a la vida. Perquè estudiar, la matèria que sigui, encara que no visquis d'allò que has estudiat, et dona una visió i un criteri que t'acompanyaran sempre.

Parlem dels orígens? Ets nascuda a Artés i l'any 1963 vens a viure a Barcelona?

Era adolescent i vam venir amb les meves germanes. Encara visc en el mateix pis! Conservo els bons costums de poble

amb el veïnatge. Respecte, ajuda, proximitat. Sempre he tingut interès per la comunitat de veïns i els comerços del barri. Quan a l'escala arriben noves persones, els truco a la porta, saludo i els dic: «Hola, soc la veïna, estic aquí per si mai em necessiteu.» Pel que fa al carrer, faig el mateix amb les botigues: «Hola, què fem? Com us va? Esteu contents? M'agrada molt que estigieu aquí...» Intento humanitzar la ciutat o, si més no, el meu barri. Per Nadal baixo pel carrer desitjant bon Nadal i bon any a tothom!

Això demostra que ets una persona amable. Explica'ns també l'etapa de formació musical.

He estudiat música i cant en dues escoles molt diferents. Per un costat vaig anar al Liceu a estudiar d'una manera convencional. Solfeig, cant, primer curs, segon

curs... I, per un altre costat, a l'escola Zeleste. Allà tot era diferent. El sistema d'estudi no hi tenia res a veure, ni la manera d'estudiar la música, ni el professorat. Era tan divertit, tinc encara molts amics i amigues d'aquella època.

I d'aquí et ve que sempre has tingut una consideració pel cantant i compositor Rafael Subirachs?

És un personatge increïble. Estudiant a Zeleste vaig suggerir que s'hauria de fer un cor i ell va ser el primer a fer-ho possible. Fou una iniciativa meravellosa. El nom de la coral va ser Calenda Maia. Teníem un repertori molt variat, però el que més ens agradava era un dels poemes d'en Joan Vinyoli, *Passeig d'aniversari*, que ell havia musicat.

Tampoc em vull tirar pedres a la teulada, però he de dir que soc molt mala

música. Em dones una partitura i la feina que tinc és meva per llegir-la. Ara, em dones una cançó i l'afino, te la faig i m'encanta! He escoltat molta música, però jo no em puc dir músic.

Així i tot, aquesta base musical serà la que et convidaria a pujar als escenaris?

Sí. El primer que vaig fer en acabar el darrer curs a Zeleste va ser un espectacle titulat *Cabaret cantabile* (1982), en què interpretava peces de música sefardita, dels anys vint, dels cinquanta, dels seixanta i rock-and-roll fent, entre les diferents èpoques, uns canvis subtils de vestuari. Va ser així, veient el públic des de damunt de la tarima, que em vaig dir: «Això m'agrada!»

«La Cubana em va canviar la vida.»

Queda clar que el món de la faràndula et cridava, però treballaves de secretària. Com va anar el salt al teatre?

Estava a Nova York de vacances a casa d'una amiga americana. Se li casava el fill, la família anava a fer una festa, jo ja marxava i, llavors, van insistir que em quedés a les noces. Vaig trucar al meu cap per explicar-li que trigaria un parell de dies i em va contestar: «Si no vens el dia que has de venir, ja no cal que tornis.» I no vaig tornar! Arran d'aquest fet, em trobava a l'atur i l'any 1983 La Cubana em va canviar la vida.

Resumir el pas per La Cubana en una pregunta és impossible. Què en destacaries, però?

Cert! Tots els treballs amb la companyia han estat importants. El primer especta-

cle que vaig fer era *Cubana's Delikatessen* (1983) de teatre al carrer. Era un teatre innovador. Fèiem moltes accions teatrals. Per exemple, entràvem en un mercat, demanàvem el menjar cantant i aquest fet deixava el públic desconcertat. A més, com que no érem coneguts, la gent s'ho creia i sacsejàvem la vida dels vianants. Després va venir *La tempestat* (1986) i el públic de sala deia: «Que no anàvem a veure un Shakespeare?» A continuació ja va ser el torn del *Cómeme el coco, negro* (1989), que fou un espectacle que ara ja en podríem dir «de culte», el qual trencava els esquemes escènics del moment. Va ser meravellós perquè era honest, pobre, fet amb quatre coses que ens regalaven i en el qual hi havia tota la veritat del món. En *Cubana Marathon Dancing* (1992) posàrem dues mil persones en una sala de ball. Vaig estar nou anys a la companyia, però al cap de vint, em van tornar a buscar pels muntatges *Campanades de boda* (2016) i *Gente bien* (2018). En total han estat onze anys de professió amb La Cubana.

Sense oblidar tampoc la participació en projectes televisius com *Teresina S.A.*

Això mai no es pot oblidar! Va ser una època preciosa i molt intensa tant en l'aspecte teatral com el vital. Treballàvem moltíssim. Era intensiu, esgotador, però m'era indiferent, ja que malgrat el cansament, a mi em resultava tan important i interessant el que fèiem! Passés el que passés, ens en sortíem. La sèrie, de només tretze episodis, encara avui és estimada pel públic. Ha esdevingut un fenomen que a través de les plataformes digitals continua arribant a nous espectadors.

«Una de les sorpreses més emocionants va ser assabentar-nos que els valors costumistes de *Teresina S.A.* són utilitzats per alguns educadors, en escoles d'avui.»

Per cert, en cadascun dels capítols fèieu l'ullet a la cultura popular, oi?

Correcte. Els guions foren estructurats seguint el calendari festiu. Entre les peculiaritats, en *Teresina S.A.* (1992) es feien visibles les comandes que confeccionaven com a economia submergida de subsistència. Per exemple, fabricaven, per festa major, fanalets; per Tots Sants, rams de flors per als cementiris; per Nadal, pessebres; per Carnestoltes, disfresses... Aquesta mena de negocis eren força reals en la societat del país i el públic els identificava. D'aquí que una de les sorpreses més emocionants va ser assabentar-nos que els valors costumistes de la sèrie són utilitzats per alguns educadors, en escoles d'avui. Haver pogut formar part de l'equip em fa feliç.

«Si *Flor de nit* (1992) hagués tractat de Broadway, ben segur que hauria anat de gira arreu del món.»

Arriba un moment, però que explores nous camins.

Després de *Marathon Dancing* (1992) a La Cubana ens aturem un moment, descansem, ens repensem i dic al grup que baixo del camió. Vaig arribar a pensar que la meua vida al teatre s'hauria acabat. Poc m'ho imaginava, però l'endemà mateix Dagoll Dagom m'oferia incorpo-

rar-me al muntatge *Flor de nit* (1992) per fer una substitució. Era un espectacle meravellós. En només quinze dies vaig haver d'aprendre'm el text, les cançons i les coreografies. Va ser molt intens! Malauradament, només es va poder representar a Barcelona. Era una obra que parlava del mític Paral·lel dels anys vint del segle passat. Ho diré sempre, si *Flor de nit* (1992) hagués tractat de Broadway, ben segur que hauria anat de gira arreu del món. I si s'hagués fet a Nova York, seria de les obres que estan vint anys a la cartellera.

Treballar amb Dagoll Dagom et fa pensar que definitivament el teatre és la teua vida?

A La Cubana ja ho vaig veure, però el pas d'actuar en els musicals de Dagoll Dagom va ser molt important. Veure que algú, més enllà de La Cubana, m'oferia feina d'actriu em va fer entendre que sí, que això anava de veritat i que el teatre seria la meua vida. Foren cinc intensos anys amb el grup i tres espectacles. L'esmentat *Flor de nit* (1992); *Historietes* (1993), i un preciós darrer muntatge de cançons de Cole Porter i textos de Dorothy Parker, *T'odio, amor meu* (1995).

A partir d'aquí fas un altre pas endavant i treballes per a projectes en centres de creació i sales exhibició: el Romea, el Condal, el Poliorama, la Sala Beckett, el Lliure, el TNC...

Viure del teatre és una feina en què sempre comences de nou. En els més de quaranta anys de trajectòria he tingut la sort de treballar amb molts espais, directors i actors. Soc molt afortunada. La llista de propostes i

persones és enorme. Citar-los tots és difícil. Entre d'altres, amb en Paco Mir hi he fet *Políticament Incorrecte* (1996) i *De mares i Filles* (2018) al Condal i el Poliorama. Amb en Sergi Belbel: *El temps de Planck* (2000), *Dissabte, diumenge i dilluns* (2003) i *Lali Symon* (2023) al TNC i el Romea. I, entremig, unes quantes produccions meves. Uf! Sense voler me'n deixo molts... Deixem-ho, deixem-ho aquí, que avorriríem els lectors de l'entrevista [riu]. Ara bé, sempre es pot anar a consultar a www.montplans.cat.

«Xavier Albertí és un home del Renaixement. Em sento absolutament privilegiada d'haver treballat, i treballar encara, amb ell.»

Ho farem. I de segur que, entre la informació que hi ha dels directors que t'han dirigit, trobarem també Xavier Albertí, veritat?

És molt gran! És un home del Renaixement. Em sento absolutament privilegiada d'haver treballat, i de treballar encara, amb ell, perquè és d'una riquesa constant. No deixes d'aprendre. Explica mil coses, és un doll de vocabulari, un pou de coneixement. Sempre li dic: «Tu no saps que, del que m'expliques, jo no soc capaç de retenir tota aquesta informació?» Ell sempre respon: «Però et quedarà l'essència.» És veritat! Al seu costat he format part dels muntatges: *Tennessee* (2006) al Romea, *Vida Privada* (2010) al Lliure, *L'hort de les oliveres* (2015) i *El gran mercado*

del mundo (2019), *L'Emperadriu del Paral·lel* (2021), totes aquestes al TNC. I últimament m'ha dirigit a *Sicalíptiques* (2025).

«Amb Sergi Belbel vaig haver de superar el càsting per a l'obra *El temps de Planck* (2000). Amb l'equip vam fer família i després de tants anys encara fem trobades.»

Has hagut de passar per càstings?

N'he fet poquets, però sí. Precisament amb Sergi Belbel el vaig haver de superar per a l'obra *El temps de Planck* (2000). Amb l'equip vam fer família i després de tants anys encara fem trobades. Aquest any en farà vint-i-cinc i ho celebrarem en gran! També vaig passar una altra prova amb Calixto Bieito per a *Peer Gynt* (2006). D'aquesta experiència recordo en especial que em vaig aprendre un

monòleg de la mare del protagonista, el qual vaig defensar en el càsting com a mi em semblava. Llavors el director em va dir: «Bé, ara fes-me'l de borratxa.» Després em va demanar: «Fes-me'l de dolenta.» Sembla mentida, però és tan important fer això. Pensar que un text canvia depenent de les indicacions del director. Oh, que bonic! T'adones del poder que té, per un cantó el que ha volgut dir l'autor i per l'altre l'enfocament que li vol donar el director. És fantàstic!

I, quan ningú et crida, fas els teus propis muntatges?

Sí. En moments que no he tingut cap feina, me l'he creada. Però he tingut sort, eh? Són propostes de petit format, en què sempre he pogut comptar amb el suport d'excel·lents amics col·laboradors. A *Les dones som... com som!* (2001) vaig tenir l'aportació coreogràfica i la companyia a escena de la ballarina Mireia Font.

A *Chaise longue* (1997) vaig treballar en la direcció i el guió amb en Miquel Crespi. A l'obra *Sembla que rigui* (2016), en la dramàtúrgia hi ha Òscar Constantí.

«Hi ha una frase de la Xirgu que m'agrada difondre: "No hi ha papers petits. Hi ha grans actrius que els defensen."»

Amb l'espectacle *Cadires*, que també surt d'una proposta teva, et van guardonar amb el premi Margarida Xirgu. Com va anar?

Soc una Xirgu! Ja en som cinquanta! Tot i que hi ha moltes actrius que se'l mereixen i no el tenen, estic contentíssima i és un gran honor. A més, saber que entre el jurat hi ha representada la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya em fa especial il·lusió, perquè vol dir que en el premi hi ha també un reconeixement del sector popular. Dit això, hi ha una frase de la Xirgu que m'agrada difondre: «No hi ha papers petits. Hi ha grans actrius que els defensen.»

El guardó fou instaurat l'any 1973 i, a partir de 1992, s'obsequia les actrius amb un anell. Ens pots explicar el significat del teu?

I tant! [El mostra satisfeta.] És una peça preciosa creada per la joiera Clara Niubò, en la qual fa una composició a partir d'una xerrada que va tenir amb mi. Hi ha una pedra vermella que significa una llavor que representa el meu interès en la creació. Una fulla verda ens recorda els telons i cortines d'un teatre, i una altra fulla amb brillantets petits que ens evoca les llumetes i els estels. Tot el que li vaig dir que era important per a mi.

«La visibilitat que pugui tenir com a artista la intento canalitzar com a activista en diferents temes socials.»

Per tot plegat, com portes la popularitat?

Amb tota la naturalitat que puc. La visibilitat que pugui tenir com a artista la intento canalitzar com a activista en diferents temes socials. Per exemple, des del 1997 col·laboro amb la Fundació Vicki Bernadet, que treballa en l'atenció integral, prevenció, formació i sensibilització dels abusos sexuals infantils. També em faig ressò d'entitats com Femarec o l'ONG Dream Nepal.

Per acabar, on et podem trobar als escenaris?

Preneu nota. Coproduït per la Federació d'Ateneus de Catalunya, la companyia Le Croupier representa en diferents teatres de la Xarxa l'obra *Sicalíptiques* (2025) amb dramàtúrgia de Josep Maria Miró i dirigida per Xavier Albertí. L'espectacle està inspirat en el Paral·lel del segle XX de Barcelona. En el muntatge comparteixo escenari amb Aina Sánchez, Carles Cors i el pianista Toni Huertas. És una proposta musical en directe plena d'humor, sensibilitat i frescor. Estigueu atents a la cartellera. Us la recomano: www.lecroupier.cat.

Ens aixequem de les butaques. Elena aprofita els darrers instants de la trobada per fer unes últimes fotografies. Mont s'hi posa bé, sap com mirar a càmera. Ens acomiadem i, riallera, ens diu: «El millor premi és poder continuar pujant a l'escenari!»